

KLAR TIL
START

VEJEN TIL DET GODE MØDE MED PERSONER MED AUTISME

Gode råd til dig som myndighedsperson

En guide fra KLAR TIL START
Vi får borgere med autisme i fast job

Gode råd til dig som myndighedsperson

KLAR TIL START er et særligt tilrettelagt ansættelsesforløb for unge og voksne med autisme, som ikke er i stand til at indgå på en almindelig arbejdsplads uden en særlig indsats.

Denne brochure er til dig, der i forbindelse med dit job mødes med borgere med Autisme Spektrum Forstyrrelse (ASF), så du kan skabe rammerne for en tryk og meningsfuld dialog.

Over 70.000 danskere har autisme, og mange får først diagnosen sent i livet. Man kan nemt komme til at generalisere, men hvis du har mødt en person med autisme, så har du kun mødt én. Folk med autisme har ofte meget individuelle udfordringer, og det kan det være en krævende proces at møde en person med autisme på en meningsfuld måde uden at udløse f.eks. stress eller angreaktioner hos ham eller hende.

Hvad er Autisme

Mennesker med autisme, har ofte svært ved at afkode deres omgivelser og er udfordret på deres forestillingsevne. En person med autisme kan have en anderledes måde at bearbejde sanseindtryk på og kan være meget påvirkelig af omgivelserne. Dette kan naturligvis give nogle udfordringer i den enkeltes omgang med andre mennesker, og for de fleste tager det længere tid at omstille sig til nye omgivelser. Det er derfor vigtigt at tage hensyn til ovennævnte for at få et godt møde og et godt samarbejde.

Det kan umiddelbart være svært at se eller mærke, at en person har autisme, men det er fordi, man ikke opfatter den "skjulte anstrengelse", som hun eller han gør sig for at agere "normalt".

Mange mennesker med autisme har tydelige og stærke kompetencer, men derfor kan de stadig være sårbare. Det kan være nemt at overse denne skrøbelighed, men den er der ikke desto mindre. Selv en lille afvigelse fra rutinen kan få en umiddelbart velfungerende person med autisme til at knække sammen.

En tydelig og struktureret hverdag med trygge rammer uden skift i miljø, opgaver eller relationer er vigtig for de fleste mennesker med autisme.

Nogle borgere med autisme har PDA (stærkt kravafvisende adfærd). Det kan indebære en udvikling af rigide vaner og et tvangsmæssigt forhold til fastholde vanerne. Selv små krav kan skabe en angstreaktion og frygt for at fejle.

Nogle borgere med autisme modnes senere, og også derfor er det vigtigt at være meget tydelig i kommunikationen. Desuden skal du være forberedt på, at en række borgere med autisme også er udfordret af andre diagnoser.

Tillægsdiagnoser (komorbiditet) og udfordringer der kan forekomme i tillæg til autisme diagnosen:

- Angst
- ADD
- ADHD
- Depression
- OCD
- PDA (svært kravafvisende adfærd)
- Selvskade
- Social isolation
- Spiseforstyrrelser
- Stress
- Søvnvanskeligheder

Borgerens historik

Når du som myndighedsperson møder en borger med autisme, bør du være opmærksom på, at vedkommende kan have mange nederlag med i rygsækken, f.eks. hyppige skoleskift, afbrudte skole- og praktikforløb, hyppige skift af sagsbehandler etc. De mange nederlag kan blandt andet resultere i modstand eller frygt overfor autoriteter. Husk at det ikke er vendt personligt mod dig som myndighedsperson, hvis borgeren udtrykker sin frustration over dette. I beskæftigelsesregi vil du typisk møde borgere med autisme, som er normalt begavede og blot behøver hjælp til at skabe de rette rammer.

Manglende energi

Den energi, borgeren bruger på at overholde de aftaler, I indgår, forberede sig til og deltage i møder og samtaler kan have store personlige konsekvenser. Op til en aftale uden tydelige rammer kan borgeren opleve stressreaktioner, søvnbesvær, koncentrationsproblemer, tankemylder mm.

Desuden kan borgeren efter en samtale have behov for restitution, idet mødet har krævet store mentale ressourcer, hvilket for udenforstående kan være svært at forstå. Vær opmærksom på, at borgeren kan have svært ved at udtrykke sig i forhold til dette, hvilket kan resultere i en u hensigtsmæssig reaktion fra vedkommendes side.

Tillid, tid og tålmodighed

Tillid er lige præcis det, som borgeren ofte mangler, fordi han eller hun ikke tidligere har oplevet sig mødt i øjenhøjde i en ramme af struktur og forudsigelighed. Undgå at tolke eventuelle frustrationsudbrud som modstand.

Tid er en grundpræmis, som skal accepteres. Autismediagnosen kan kræve mere tid, end man umiddelbart regner med, og mere tid, end borgeren også selv giver udtryk for. Alle indtryk og informationer skal bearbejdes over tid, hvorfor en præmis for at lykkes er, at tiden ikke også er en udfordring.

Derfor er tålmodighed en altafgørende faktor for dig som myndighedsperson, når du møder borgere med autisme.

Konsekvensen af et møde mellem borger og myndighed uden tilstrækkelig struktur, ro og tid kan føre til stressreaktion, efterfølgende behov for længere restitution samt angst for fremtidige møder og udeblivelse.

Sammenhæng mellem autisme, stress og belastningssymptomer

13 råd til det gode møde

- Send en tydelig invitation/indkaldelse med mødedagsorden og informationer om: Tid og sted, start- og sluttidspunkt, formålet med mødet, oplysning om mulighed for bisidder samt information om mødets deltagere (inviter ikke flere mødedeltagere end højst nødvendigt). Vedlæg gerne et foto af dig selv.
- Hent evt. personen i ankomstområdet.
- Skab en tydelig ramme. Print dagsordenen, som borgeren på forhånd fik tilsendt, og følg den slavisk.
- Start til tiden. Styr tiden. Stop til tiden.
- Tegn gerne undervejs i mødet og benyt visuelle teknikker.
- Spar på ord, fagter og mimik.
- Ærlighed slår høflighed.
- Giv tid og giv ikke for mange informationer på samme tid.
- Aftal på mødet, hvordan og hvem der efterfølgende skal orientere evt. øvrige samarbejdspartnere. Afhold gerne mødet i et lokale med mest mulig ro, med god plads og enkel indretning.
- Lav ikke mundtlige aftaler, men sørg for skriftlighed også hvad angår forhold, der normalt tages for givet. En person med autisme fornemmer ikke nødvendigvis underforståetheder og det "mellem linjerne".
- Afslut med opsummering og en klar aftale om hvad der skal ske fremadrettet.
- Aftal hvordan I skal kommunikere fremadrettet: SMS, e-mail, telefon mv.
- Send et referat

De 10 H'er

Nogle borgere kan kun rumme at få en enkelt information ad gangen, her kræver det ofte en tæt støtte fra myndighedspersonen. De 10 H'er giver en god struktur for de fleste og er god at have med i ens overvejelser, når informationer gives til en person med autisme. Tag også de 10 H'er med i betragtning, når du skriver mødereferat.

De 10 H'er

1. Hvad skal jeg lave?
2. Hvorfor skal jeg lave det?
3. Hvordan skal jeg gøre?
4. Hvor skal jeg gøre det?
5. Hvornår skal jeg gøre det?
6. Hvor længe skal jeg gøre det?
7. Hvem skal jeg lave det med?
8. Hvor meget skal jeg lave?
9. Hvem kan jeg få hjælp af?
10. Hvad skal jeg lave bagefter?

klartilstart.dk

Vi tilbyder den sikreste vej til fast job
for unge og voksne med autisme.

Personlig vejleder og jobgaranti!

KONTAKT:

KLAR TIL START

v/FONDEN UNGES

Lerhøj 7, 2880 Bagsværd

Tel: 44 32 66 12

E-mail: info@klartilstart.dk